

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV ÖST RAPPORT 2007:89

ARKEOLOGISK FÖRUNDERSÖKNING

Brofäste och vad vid Lindevad

RAÄ 83 (bro), 84 (vad)

Linnevad 1:1 i Allhellgona socken

Vallerstad 7:12 i Vallerstads socken

Mjölby kommun

Östergötland

Dnr 422-1761-2007

Bengt Elfstrand

UV ÖST RAPPORT 2007:89

ARKEOLOGISK FÖRUNDESRÖKNING

Brofäste och vad vid Lindevad

RAÄ 83 (bro), 84 (vad)

Linnevad 1:1 i Allhellgona socken

Vallerstad 7:12 i Vallerstads socken

Mjölby kommun

Östergötland

Dnr 422-1761-2007

Bengt Elfstrand

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Öst

Roxengatan 7, 582 73 Linköping

Tel. 010-480 81 40

Fax 010-480 81 73

uvost@raa.se

www.raa.se/uv

Omslagsbild Rester efter en tillhuggen trästock (A2) som låg längst ner vid vadet.
U4728:13. Foto Bengt Elfstrand.

Produktion/grafisk form Britt Lundberg

Grafik Lars Östlin

Foto Bengt Elfstrand

Utskrift UV Öst, Linköping 2007

Kartor ur allmänt kartmaterial, ©Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3.

© 2007 Riksantikvarieämbetet

UV Öst, Rapport 2007:89

ISSN 1404-0875

Innehåll

Sammanfattning	5
Bakgrund	5
Syfte och målsättning	5
Topografi och miljö	5
Undersökningsresultat	7
Slutsats	10
Åtgärdsförslag	11
Litteratur	12
Tryckta källor	12
Otryckta källor	12
Administrativa uppgifter	12
Bilaga 1. Schaktbeskrivningar	13
Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar	14

Fig 1. Karta över Östergötland med platsen för undersökningen markerad.

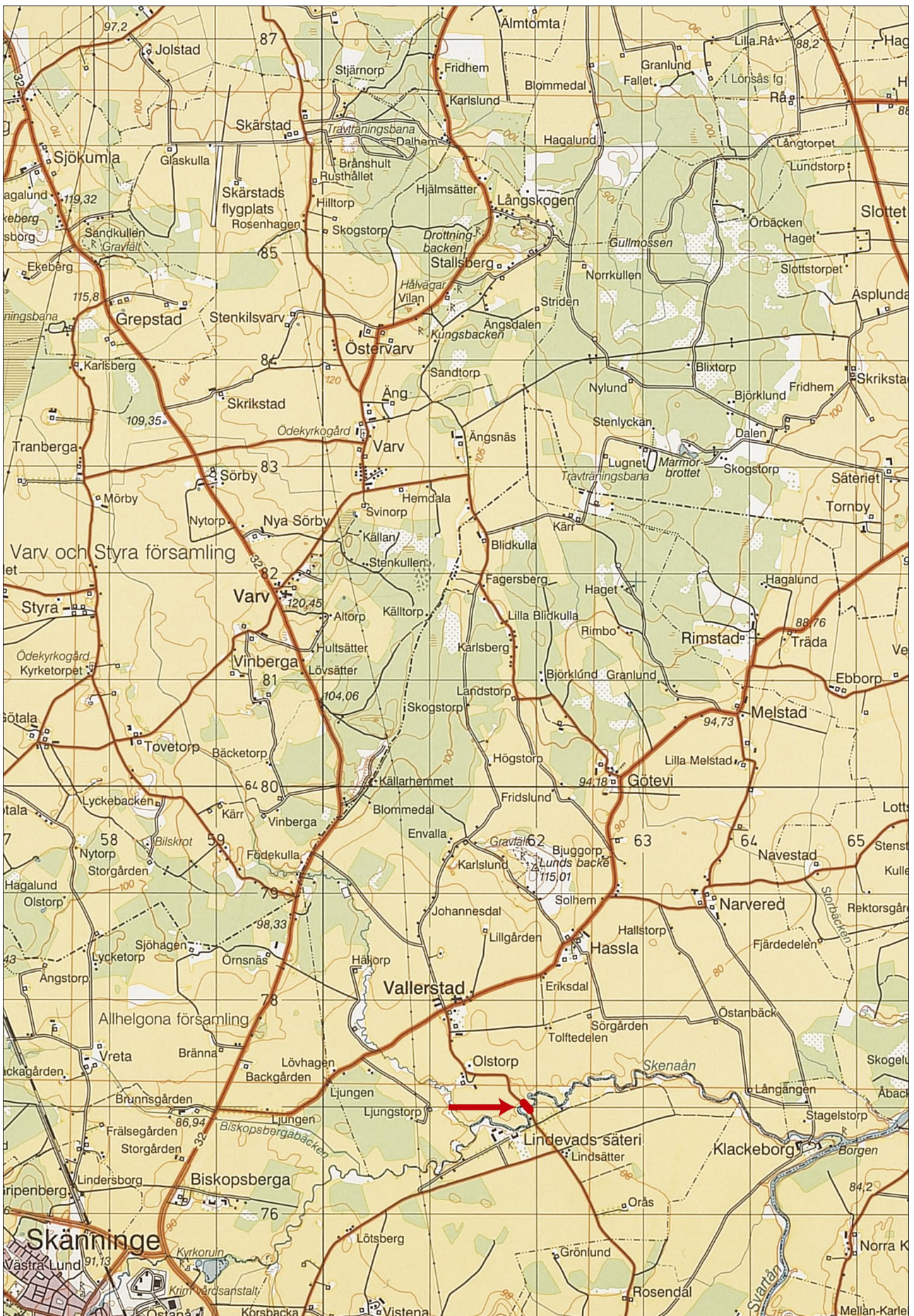

Fig 2. Utdrag ur analoga Gröna kartan (blad Linköping 8F NV) med förundersökningsområdet markerat. Skala 1:50 000.

Arkeologisk förundersökning

Brofäste och vad vid Lindevad

Sammanfattning

Vägverket planerar att bygga en ny bro över Skenaån vid Lindevad på samma ställe som den nuvarande bron för länsväg 1004 mellan Järstad och Vallerstad. För detta ändamål förundersöktes marken på båda sidor om bron. På den västra sidan om bron hade tjocka svämlager bildats. I dessa fanns enstaka musselskal. På den östra sidan förekom stendumpar norr om ån som var ditlagda under sen tid. Bland stenen fanns porslin, medicinflaskor och järnskrot. På den södra sidan om ån närmast åfåran låg det nyupptäckta rester efter en stock samt ett fåtal träkäppar som kan vara efter en senare borttagen risbädd. Söder om dessa, i sluttningen, täcktes leran av ett delvis glest 1x2 m stort lager av småsten efter ett vad. Detta låg under ett 0,5 m tjockt svämlager. Längre upp i sluttningen mer i jämnhöjd med vägen fanns ett 4x4,5 m stort närmast firsidig uppbyggnad av tätt lagda upp till 1 m grova stenar i en ganska plan yta. Detta kan antingen tolkas som ett brofundament till en träbro som revs 1936 då den nuvarande bron byggdes, eller till en äldre träbro. Vadet är förmodligen en föregångare till träbroarna.

Bakgrund

Vägverket Region Sydöst planerar att bygga en ny bro över Skenaån för länsväg 1004. Det södra fästet av bron ligger på fastigheten Linnevad 1:1 i Allhelgona socken och det norra på Vallerstad 7:12 i Vallerstads socken, Mjölby kommun, Östergötland.

Den gamla bron har en för låg kapacitet och skall bytas ut till en något bredare bro. Av två nya broalternativ valdes det som planeras gå i den gamla brons sträckning. Detta medför att de nya brofästena kommer att ligga bakom dagens fästen. Länsstyrelsen i Östergötlands län gav UV Öst i uppdrag att utföra en arkeologisk förundersökning inför det nya brobygget på båda sidor om bron. Själva åfåran skulle inte beröras av detta alternativ.

För den arkeologiska förundersökningen ansvarade Bengt Elfstrand som också sammanställt rapporten. Vägverket Region Sydöst stod för samtliga kostnader.

Syfte och målsättning

Syftet var att konstatera om ett vad eller äldre brorester kunde beröras inom det nya broområdet och därefter begränsa fornlämningarna samt i möjligaste mån datera dessa.

Förundersökningsresultaten skall ligga till grund för Länsstyrelsens vidare bedömning av ärendet. Eventuella påträffade lämningar kommer att registreras i FMIS.

Topografi och miljö

Den aktuella exploateringsytan ligger på Östgötaslätten i en fullåkersbygd. Uppodlingsgraden är extremt hög och dominerar bygden. Detta har möjliggjorts genom den höga boniteten i marken. Skenaån skär igenom sänkorna i den böljande terrängen. Ån är kraftigt meanderslingrande och svämområdena ganska breda ”som givit ett karaktäristiskt morfologiskt drag åt vattendraget” (Johansson 1976:79). Området består främst av postglacial finmo söder om ån och varvig lera norr om ån. Själva åbrinken är mycket brant vid meandern strax väster om nuvarande bron vilket gör att svämlagren är smala vid det förmodade vadet öster därom. Efter åkröken där vadet ligger har åflödet sökt sig ned till leran. Detta syns på en rikare växtlighet i botten än väster om bron där fåran är djupare.

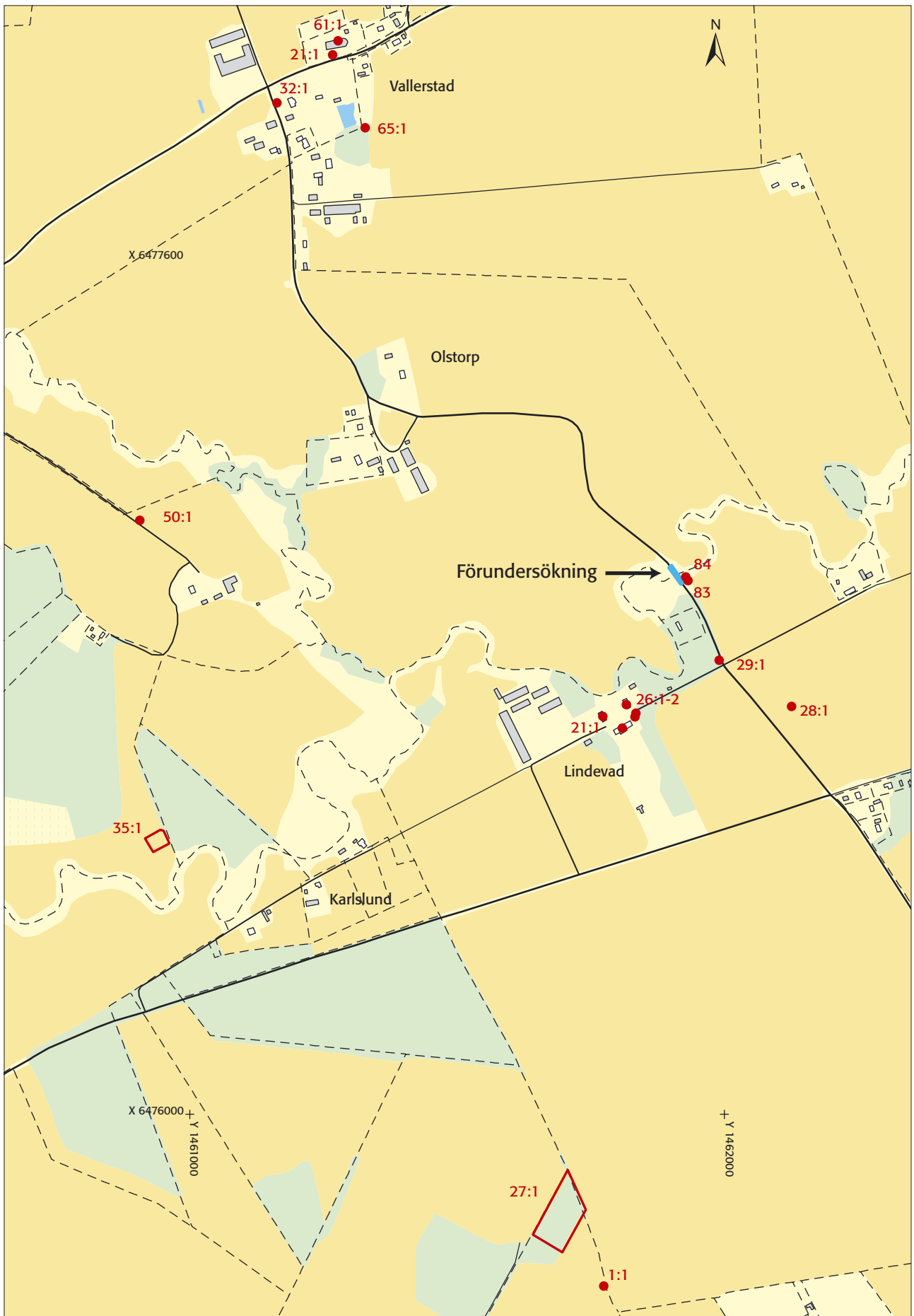

Fig 3. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med förundersökningsområdet och omgivande registrerade lämningsmarkerade. Skala 1:10 000.

De registrerade lämningarna i bygden på ömse sidor om ån är sparsamma och består mycket av sentida lämningar. Detta beror främst på att de förhistoriska objekten är överodlade idag. Det finns en registrerad stensättning (Allhelgona 2:1) ca 1,5 km söder om broläget och en borttagen stensättning (Allhelgona 1:1) har legat ca 150 m nordnordväst om denna. 1 km nordväst om bron har det undersökts en härd (Vallerstad 65:1) i gamla bytomten till Vallerstad. Härden har tolkats som förhistorisk och kan indikera en boplats söder därom (Lindeblad 1995:7). Uppgift om tre stensättningar (Vallerstad 30:1) vid Skenaån finns registrerade ca 1,2 km öster om bron. Dessa har dock ej återfunnits (Björkhager 1996:1f). En nu försvunnen runsten (Vallerstad 61:1) från Vallerstads kyrka (Broocman 1760:143) kan ha stått någonstans utmed vägen som gått över vadet. En tunnackig stenyx (Allhelgona 28:1) från tidigneolitisk tid (ca 4000–3000 f Kr) är funnen 350 m sydsydost om bron som indikerar att aktiviteter kan ha förekommit vid broläget under denna tid. I övrigt består de registrerade lämningarna av sentida väghållningsstenar och vägmärken (Vallerstad 21:1, 32:1, 50:1, Allhelgona 26:1–2 och 29:1) samt bebyggelseämningar (Allhelgona 8:1–2, 27:1 och Vallerstad 35:1).

Lindevads säteri är av regionalt intresse för kulturmiljövården, K34. Det utgörs av en säterimiljö vid Skenaån. Huvudbyggnaden som byggts om vid flera tillfällen är troligtvis i sitt ursprung från 1600-talet medan flyglarna har 1700-talskaraktär. Broövergången innefattas i helhetsbilden av säterikomplexet.

Själva stålbalbsbron vid Skenaån tillhör grupp 2, enligt den kulturhistoriska broklassificeringen över Östergötland. Detta innebär att denna grupp av broar inte bevarar en viss byggnadskonst av kulturhistoriskt värde eller inte tillräckligt fullständigt belyser den teknik- och kommunikationshistoriska utvecklingen i länet (Moderatho 1979:31 och 75).

Undersökningsresultat

De påträffade lämningarna vid bron har fått RAÄ-nr 83 för bron och nr 84 för vadet i FMIS i Allhelgona socken.

Bron över Skenaån är orienterad i nordvästlig-sydöstlig riktning och följer i stort sett vinkelrätt över åflödet. Den nya bron kommer att byggas i samma sträckning som den befintliga med de nya fästena bakom de nuvarande. De gamla fästena kommer att bevaras vilket, enligt uppgift från Vägverket, innebär att inga åtgärder behöver göras i åfåran. Därför har inte åfåran förundersökts. På grund av nybygget vidgas broområdet på ömse sidor om nuvarande bron. Schakt har tagits upp vid arkeologiskt tänkbare lägen på båda sidor om bron. Schaktbredden har varit ca 2 m intill de stenskodda slänterna, utom på den sydöstra sidan om ån och bron. Ett parti av schaktet vidgades till ca 4 m på denna sida.

Själva ån väster om bron meandrar i ett flöde från sydväst till en krök mot sydöst för att därefter svänga mot sydväst igen ca 20 m innan bron där den fortsätter i samma riktning förbi bron. Mellan väg/broslänten och ån i väster finns ett 20 m brett låglänt svämmat parti.

Lutningen i sluttningarna varierar något:

På den västra sidan norr om ån är det en kraftigt lutande slänt som består av tung lera 20 m norr om åfåran vid bron. Från denna slänt utgår den branta vägslänten fram till ån och broläget som täcker den naturliga topografin på vadets västra sida. Det syns tydligt att åbotten är djupare i sträckningen väster om bron än omedelbart öster därom.

På den södra sidan om ån, väster om bron är det en jämn lutning på marken ända ner till åflödet inom en ca 30 m lång sträcka.

På den södra sidan om ån, öster om bron är slänten brantare och ca 15 m lång innan den når ett flackare krön.

På motstående sida norr om ån i öster är slänten brant ca 8 m intill ån och flackar ut längre norrut och även delvis österut.

Sträckan mellan åbrinkens krön på båda sidor är kortast strax öster om bron, vilket förmodas ha haft en betydelse för tidigare brolägen. Dessutom är åfåran grundare vilket torde ha påverkat platsen för ett vad. Sammanlagt togs 5 schakt upp kring nuvarande bron (om schaktbeskrivningar se även bilaga 1).

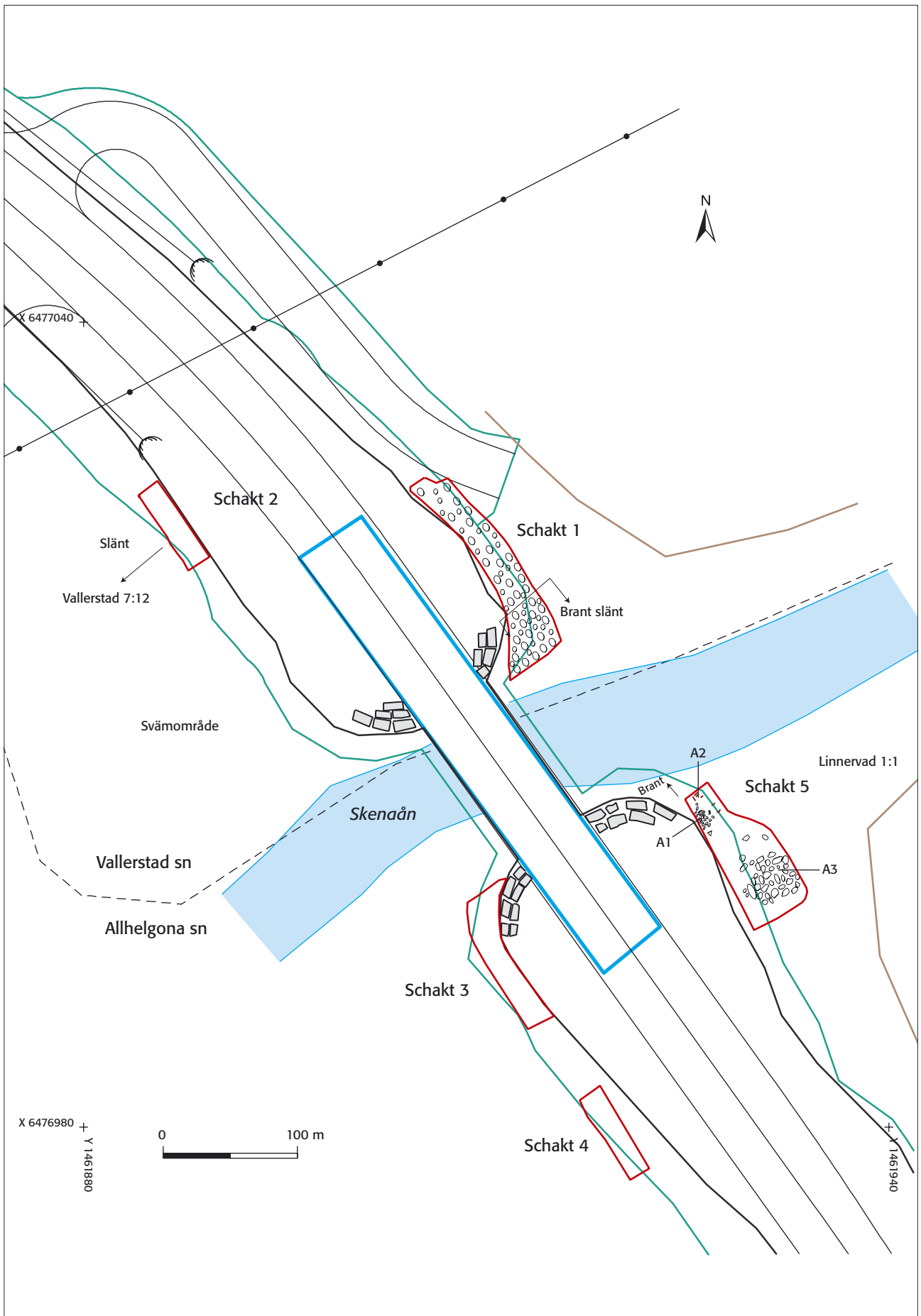

Fig 4. Plan över anläggningarnas läge öster om bron och schaktens placering inom undersökningsområdet. Skala 1:200.

Fig 5 (ovan). Stenpackningen A3 kan tolkas som ett brofäste och består av grov sten lagda på krönet av slutningen. U4728:8. Foto Bengt Elfstrand.

Fig 6 (t v). Detalj av stenpackningen A1 vid vadet med delvis tätt lagda stenar med en flat sida vänd uppåt. U4728:10. Foto Bengt Elfstrand.

Fig 7 (nedan). Det grunda vadet syns i Skenaån med brofästet A3 i bakgrunden. U4728:5. Foto från VNV, Bengt Elfstrand.

- Schakt 1 togs upp på östra sidan norr om ån. Avsikten var att se om det fanns tecken på ett vad där åbrinken var som smalast. I schaktet låg dumpar av grov sten närmast ån och i slutningen ca 10 m upp. Stenen låg i ett lager av mylla som blev tjockare längre ner mot ån. Bland stenen förekom sentida skräp.
- Schakt 2 togs upp på krönet av slänten på västra sidan om bron norr om ån. Avsikten var att se markförhållandena på krönet av åbrinken på denna sida som var indraget 20 m från ån. På krönet fanns påförda lager av grus ovanpå styv lera.
- Schakt 3 förlades omedelbart söder om ån på västra sidan. Avsikten var att se om det fanns sten som skulle hindra erosion av brinken väster om ett förmodat vad. I schaktet var det upp till 1 m tjocka lager av svämmad mo som innehöll enstaka musselskal. I botten var det lerig mo.
- Schakt 4 togs upp för att se hur marken förändrades ovanför schakt 3 och om svämlagren fortsatte eller ej på denna slänthöjd eller om den flackare åslänten medfört att vadet legat väster om bron. Marken bestod endast av lera.
- Schakt 5 schaktades på östra sidan om bron och söder om ån. Avsikten var att konstatera om vadet kunde ligga där åbrinkarna var smalare och bildade en kortare sträcka mellan brinckrönen. Närmast ån påträffades en stockrest som låg vinkelrätt mot åflödet. I schaktet fanns också på samma nivå enstaka käppar (A2, se bilaga 2) som låg i samma riktning som åflödet, alltså vinkelrätt mot stocken. I slutningen ovanför träresterna påträffades en gles packning (A1, se bilaga 2) av småsten i bottenleran. Ovanför detta längre upp i slutningen vid åbrinkens krön kom en grov närmast firsidig stenpackning (A3, se bilaga 2) som kan tolkas som ett äldre brofäste.

Slutsats

Namnet Lindevad har i detta fall varit av intresse på grund av dess slutstavelse. Själva vadet är dock inte markerat på de historiska kartorna från 1638 och 1781. Därför kunde det gamla vadet ligga vid nuvarande bron. Lindevad hör till den grupp av ortnamn som kommit att växla under tidernas lopp. Under historisk tid har platsen haft namnet Hundevad eller Hundevad vilket indikerar att djuren i många fall anvisade de lämpliga vadställena. Att hunden inte varit väl sedd framgår av växlingen till Lindevad i detta fall, och till Lunnevad i Sjögestad (Broocman 1760, Franzén 1982:62 och 101). Hunnevad är själva byn som låg vid åflödet strax ovanför undersökningsområdet. Att finna ett vad i anslutning till byläget var därför mycket sannolikt. Namnet Lindevad tillkom efter Erik Lindschöld som ägde säteriet fram till 1690 (Almquist 1947:811f). Namnet förvanskades senare till Linnevad. Själva ändelsen -vad har dock bibehållits i namnet, förmodligen för att vadet fungerat långt in i historisk tid.

Det går inte att utläsa den ursprungliga topografin på grund av väg- och brobygget från 1936. Man ser dock att åfåran blir trängre vid vadet och att åbotten är grundare än västerut bortom bron. Vid själva bron kan bygget ha ändrat bottenförhållandena. På den norra sidan, väster om bron visar schakt 2 att den branta lerslänten tvingat ån att göra en krök. På den södra sidan vid schakt 3 har den flacka marklutningen och bron medfört att det bildats ett metertjockt svämlager ovanpå leran, då ån svämmat över. Detta lager är förmodligen bildat efter brobygget. I schakt 1 norr om ån var marken belamrad med sten som dock låg i mycket lös jord. Det fanns också håligheter mellan stenarna samt sentida skräp som visar att stenen förmodligen hamnat där efter brobygget. Ett motstående brofundament på denna sida till fundamentet A3 borde ha legat öster om schakt 1. Detta framgår av vägvinkeln på häradskartan från 1870 (Lantmäteriet, konceptkartan, bladet Normlösa) som ligger öster om den nuvarande bron. Detta torde ligga kvar öster om undersökningsområdet, såvida inte dumpstenen i schakt 1 är rester efter detta i samband med odlingen i åkern på denna sida om ån. Det schakt som är av intresse är schakt 5 söder om ån. Träresterna (A2) längst ner i slutningen kan möjligen vara efter en risbädd. Detta förekom ofta vid vaden men fick gärna be-

teckningen bro. Ett exempel är vadet vid Resebro i Borgs socken där det påträffades en risbädd år 1932 tillsammans med ett bronssvärd från äldre bronsåldern (Cnattingius 1944:7). Möjligheten finns att käpparna hamnat där genom åflödet på grund av att de ligger orienterade i åns riktning och att de är så fåtaliga. Det som däremot talar för ett rispreparerat vad är att lämningarna låg i leran och verkade nertrampade och att de låg på samma nivå som trästockresten. Dessutom hade den småstenspackning (A1) som låg i övre delen av träresterna i slutningen ett samband med träet. Packningen var ganska tät och stenarna hade en flat sida vänd uppåt. Dessa bildade förmodligen ett underlag för en risbädd för att denna inte skulle trampas ner i leran. Liknande småsten fanns inte någon annanstans i de övriga schakten. Den grova stenpackningen (A3) söder om ån är anlagd på krönet av åbrinkslutningen, förmodligen för att en träbro skall komma i jämnhöjd med vägen som löper på ett mindre sluttande plan vid broändarna. Där packningen anlagts är det dessutom ett fastare markunderlag av lera och delvis morän än den nedanförliggande moiga leran. Vid packningen fanns en hästsko av mycket stort format. Förmodligen har den tappats efter 1870-talet då de större hästraserna av arbetshästar började importeras.

Berörda lämningar dokumenterades och togs bort inom ramen för förundersökningen.

Åtgärdsförslag

Inga ytterligare arkeologiska åtgärder föreslås.

Linköping i november 2007

Bengt Elfstrand

Litteratur

Tryckta källor

- Almquist, J.A. 1947. *Frälsegodsens i Sverige under storhetstiden*. Skrifter utgivna av Svenska Riksarkivet 1. Tredje delen Östergötland. Band 2. Säterier. Stockholm.
- Björkhager, V. 1996. *Narvered 18:4 och Lindevad 1:1. Fornlämning nr 30, Vallerstad och Allhelgona socknar, Mjölby kommun, Östergötland*. Arkeologisk förundersökning Östergötlands Länsmuseum. Linköping.
- Broocman, C.F. 1760. *Beskrifning öfver the i Östergötland befintelige städer, slott, soknekyrkor, soknar, säterier, öfver officersboställen, jernbruk och prestegårdar med mera*. Norrköping.
- Cnattingius, B. 1944. *Drag ur vägarnas historia i Östergötland*. Östergötlands vägbook. En minnesskrift över Östergötlands vägväsen på kommunal grund. Linöping.
- Franzén, G. 1982. *Ortnamn i Östergötland*. Stockholm.
- Johansson, H.G. 1976. *Beskrivning till jordartskartan Linköping NV*. Sveriges Geologiska Undersökning. Serie Ae nr 24. Stockholm.
- Lindeblad, K. 1995. *Vallerstad 2:15, Vallerstads socken, Mjölby kommun, Östergötland*. Arkeologisk förundersökning. Riksantikvarieämbetet, UV Linköping, rapport 1995:41. Linköping.
- Moderatho, A. 1979. *Från vadställe till betongbro. En kulturhistorisk inventering av broar i Östergötlands län 1978–79*. Rapport. Utgiven av Länsstyrelsen, Läns museet, Statens Vägverk/Vägförvaltningen.

Otryckta källor

- FMIS= Riksantikvarieämbetets fornminnesinformations system.
- Lantmäteriet i Linköping; Allhelgona sn, akt 26.
- Lantmäteriverket i Gävle, arkivet: Geometriska jordeboken, Allhelgona sn, Hunnewa och Häradskartan, koncept 1870, bladet Normlösa.

Administrativa uppgifter

- Län*: Östergötlands län
Landskap: Östergötland
Kommun: Mjölby kommun
Socken: Allhelgona och Vallerstads socknar
Plats: Linnevad 1:1 (i Allhelgona) och Vallerstad 7:12 (i Vallerstad)
Fornlämning: RAÄ, Allhelgona 83 (bro), 84 (vad)
Läge: Ekonomiskt kartblad 8F 5c Vallerstad, 085 52
Undersökningens mittpunkt: X6477,00 Y1461,93
Koordinatsystem: RT 90 2,5 gon V
Höjdsystem: Fristående

Riksantikvarieämbetets dnr: 422-1761-2007

Länsstyrelsens dnr: 431-8952-07

Projektnr: 1510226

Intrasisprojekt: O2007056

Rapportnr: 2007:89

Ansvarig arkeolog: Bengt Elfstrand

Beställare: Länsstyrelsen i Östergötlands län

Kostnadsansvarig: Vägverket Region Sydöst

Undersökningstid: 2007-09-24/25

Undersökningsområde: 160 m²

Undersökt yta: 110 m²

Dokumentationshandlingar: Förvaras på ATA (Antikvarisk topografiska arkivet i Stockholm).

Bilaga 1. Schaktbeskrivningar

Schakt 1

Norr om ån och nordost om bron. Schaktet är 16 m långt och 2 m brett och följer längsmed brons nuvarande stenfot mot nordväst uppför sluttningen. Schaktet började i söder där stenfoten började närmast ån. Här var en 4 m bred brant slänt som hade en höjdskillnad på 1,5 m mellan ändarna. Efter detta flackade slänten ut mot norr i den återstående delen av schaktet (12 m) och mot öster. I schaktet låg ett 0,30 m tjockt, löst myllager som successivt ökade till 0,50 m längst ner vid ån. I myllagret låg 0,20–1,0 m stora stenar, delvis i flera skikt och delvis ovanpå markytan. Stenarna täckte nästan hela schaktet och det förekom ofyllda håligheter mellan stenarna. Bland stenen fanns skräp bla en del medicinflaskor, ett avloppsrör av glaserad keramik (Höganäs), stuprörshållare, taggråd, spik, tegelflis m m. Under stenen började den gula leriga bottenmon.

Schakt 2

Norr om ån och nordväst om bron. Schaktet är indraget ca 20 m från brofästet vid ån på grund av svämområdet. Schaktet går mot nordväst ca 2 m parallellt med vägen. Schaktet låg på krönet av en brant slänt som är 4 m hög. Vid släntfoten började det plana svämområdet vid ån. Åt öster bildade vägslänten gränsen för svämområdet. Slänten bestod av tung lera. På krönet av slänten förekom ett påfört 0,30 m tjockt dumplager av grus.

Schakt 3

Söder om ån och väster om brofästet och vägen. Schaktet är ca 10 m långt och 2 m brett och följde utmed brons stenfot och vägslänten. Marken sluttade jämnt utmed vägen. Höjdskillnaden var ca 0,5 m mellan schaktändarna. Schaktet löpte mot sydost och började nära åflödet. Hela schaktet bestod av ett 1 m tjockt lager av gulgrå svämmad mo med enstaka kolstänk och musselskal. I botten låg en bult till broräcket. I botten övergick marken till gul lerig mo.

Schakt 4

Togs upp 6 m sydost om schakt 3 och drogs parallellt med vägens sydvästra sida ca 5 m ut från denna. Schaktet var 7 m långt och 2 m brett. Marken hade samma lutningsplan som vid schakt 3. Under förnan började brun glaciallera delvis uppblandad med mo ock mjäla.

Schakt 5

Schaktet låg söder om ån på östra sidan om bron. Det följer parallellt med vägen ca 7 m ut intill brons stenfot och vägslänten och löper mot sydost. De sex metrarna närmast ån bestod av sumpig mark och schaktet började först söder om denna. Schaktet var 11 m långt och 2 m brett i nordväst och vidgades till 5 m i sydost. Ca 6 m av nordvästra delen av schaktet drogs i en ganska brant slänt som var brantare än på andra sidan om bron och vägen i sydväst. Längre mot sydost övergick marken till ett krön ca 5 m långt där marken lutade svagt. Längst ner närmast ån och i slänten bestod marken av ett 0,5–0,6 m tjockt lager av svämmad mo ovanpå grå moig lera som övergick till brun moig lera på krönet under ett tunt moränlager. I nedre delen av schaktet i nordväst påträffades trärester (A2) och sydost om dessa började ett stenlager av småsten (A1). Ca 3 m sydost om småstenen vilade en grov stenpackning på krönet av slänten (A3). Anläggningarna undersöktes.

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivningar

A1

Stenpackning (RAÄ 84), 1x2 m stor. Började ca 1 m sydost om schaktets nordvästra ände i sluttning med en slät yta i grå moig lera under svämlagret. Stenarna bestod av 0,15–0,05 m stora naturstenar av olika sorter som nästan alla hade en flat sida vänd uppåt och bildade en slät yta. Ibland låg stenarna glest och ibland tätt. Packningen förekom i västra kanten av schaktet och kan ha förstörts av väg- och brobygget längre västerut. På packningen förekom en liten tegelflisa, två spikar och ett obränt ben, samt enstaka kolbitar.

A2

Trärester (RAÄ 84). Inom ett 1,5x2 m stort område i schaktets nordvästligaste del närmast ån och nedanför samt öster om stenpackningen (A1). I grå lera under ett 0,60 m tjockt svämlager av lerig mo. Marken lutade mot ån. En 0,10 m bred och 0,60 m lång närmast fyrkantigt tillhuggen stock låg vinkelrätt mot åflödet längst ner i schaktet. Nordost om denna framkom inom ett 2 m brett bälte ett fåtal (8 st) käppar och pinnar 0,60–0,25 m långa samt 0,03–0,05 m tjocka vinkelrätt mot stocken och i åflödets riktning. Dessa låg på samma nivå som A1.

A3

Stenpackning (RAÄ 83). 4x4,5 m stor. Packningen var uppbyggd av 1,05–0,40 m stora, tätt lagda naturstenar i en närmast firsidig form. Några låg utrasade i sluttningen nedanför släntkrönet där själva packningen låg. Den var skadad i västra kanten där det fattades några stenar i fyrkanten. Packningen bildade en ganska jämn plan yta och strävade efter ett vågrätt plan. Mellan packningsstenarna fanns rikligt med knytnävsstora stenar på ytan. Dessa låg i flera lager i packningens östra del direkt under torven och även öster om packningen och verkade delvis vara utkastade från åkern öster därom. Den grova stenpackningen låg i bottenleran som var gulaktig till färgen. Markbotten verkade vara röjd innan stenarna lagts dit. På ytan av packningen fanns även en del grusig morän. Fyrkanten låg i samma vinkel som åflödet ca 13 m sydöst om detta för att komma i nivå med marken och vägen ovanför sluttningen. Strax söder om A3 låg ett fåtal tegelflis i bottenleran och i kanten på packningen i söder påträffades en hästsko vars storlek tyder på en tung arbetshäst av sentida typ (ardenner?).